

SENTÈNCIA de 22 de gener de 2004

Prescripció de l'acció de responsabilitat derivada de la llei Aquília.- Prescripció de l'acció civil derivada del delictes.- Reclamació de la responsabilitat civil derivada del delictes davant la jurisdicció civil: abast de les competències dels organismes de la jurisdicció civil.- Indemnització dels danys derivats del perjudici estètic i del pretium doloris.- Iura novit curia.- Costes: criteris per a la seva imposició

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Antoni BRUGUERA MANTÉ i M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La representació processal de la Sra. Núria V.B. va presentar demanda, en data 2-4-2002, contra el Sr. José Antonio B.A. i contra l'asseguradora FIATC Mútua d'Assegurances, en virtut de la qual sol·licitava es condemnés als demandats a l'abonament de la quantitat de 3.303 €, amb més l'interès legal des de la data de la contesta a la demanda i fins el total pagament, així com les costes processals causades. El Sr. José Antonio B.A. no va formular contesta a la demanda, mentre que l'Asseguradora demandada, a través de la seva representació processal, es va oposar a la mateixa i va demanar, en primer terme, que, atès que l'acció exercitada es derivava de la Lex Aquília, aquesta es trobava prescrita pel transcurs del termini de l'any i, de forma subsidiària, entenia que es portava a terme una nova valoració econòmica, ja exigits en període d'execució de sentència, valorant-se amb excés el perjudici estètic i que el pretium doloris no podia sobrepassar la xifra de 600 €. En ambdós casos, sol·licitava la imposició a l'agent de les costes processals.

II.- El Batlle, constituït en Tribunal unipersonal, va dictar sentència, de data 13-6-2003, essent la seva part decisòria la que segueix: "DECIDEIX Que donant lloc a la demanda formulada en data 2 d'abril del 2002 per la procuradora Sra. Teresa García Pedraza, actuant en nom i representació de la Sra. Núria V.B., contra el Sr. José

Antonio B.A. i contra la companyia asseguradora Fiatc Mútua d'assegurances, ha de condemnar i condemna aquests darrers a pagar-li l'import de TRES MIL QUATRE EUROS AMB SET CÈNTIMS (3.004,07 Euros), augmentat per l'interès legal a comptar del 30 d'abril del 2002, i a l'abonament de les costes processals causades.

III.- Ambdues parts litigants han interposat recurs d'apel·lació contra la sentència dictada pel Batlle, constituït en Tribunal unipersonal. Així, la part agent va formular el seu escrit de conclusions en data 21-10-2003 i en la mateixa data ho va fer també l'asseguradora demandada. Així mateix consta que ambdues parts van contestar a les conclusions de la part contrària per escrits de la part agent, de data 11-11-2003, i l'asseguradora segons escrit de data 10-11-2003.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- La resolució d'aquest Rotlle d'apel·lació exigeix l'anàlisi d'ambdós recursos d'apel·lació interposats per la part agent i per l'asseguradora demandada i així donar complerta resposta a les al·legacions de les parts, de manera motivada i fonamentada en l'ordenament jurídic, com es desprèn del mandat constitucional contingut a l'article 86 de la Constitució en relació amb l'article 10 de la mateixa, que instaura el dret a la jurisdicció.

Si des d'aquesta òptica s'examina el recurs d'apel·lació de la part agent es pot constatar com el mateix es fonamenta, en primer terme, en el fet que entén que l'excepció de prescripció s'ha de refusar per raons diverses a les contingudes en la sentència dictada. En aquest ordre d'idees manifesta que el termini de prescripció no és el d'un any sinó el de trenta, tota vegada que es tracta d'una responsabilitat civil derivada de delictes, com ja va posar en relleu aquesta Sala en la seva sentència de 29-4-1999, i que, de forma subsidiària, si el termini fos d'un any, s'hauria d'entendre interromput. I, en segon terme, s'oposa a la fixació de la suma de 1.502,53 € atorgada pel Batlle en concepte de pretium doloris posterior a l'accident, perquè afirma que s'hauria de quantificar en 1.800 € d'acord amb la més recent jurisprudència del Tribunal de Corts.

El recurs d'apel·lació de la Companyia Asseguradora es fonamenta, en primer terme, en que, al seu parer, l'excepció de prescripció hauria d'haver prosperat, atès que es va exercitar l'acció de responsabilitat penal i la civil i aquesta darrera es justificava en una sèrie de conceptes, per la qual cosa no es pot ara esgotats els terminis, civils i penals, formular de nou una reclamació civil ja exercitada i jutjada pel Tribunal competent. I, en segon terme, posa de manifest que la part agent ha anat modificant els conceptes reclamats i els seus imports. I així, considera que la sentència ha sobrevalorat les seqüeles. Per això, entén que el perjudici estètic és nul i quant al pretium doloris, aquest fou qualificat com a molt lleu, per la qual cosa no li correspon una indemnització superior als 600 €. I, en darrer terme, impugna la condemna en costes, perquè la seva oposició es fonamenta en els arguments del seu escrit de conclusions i s'escau imposar a l'adversa les costes de primera i segona instància.

II.- La primera de les qüestions que s'ha d'analitzar és la relativa al triomf o no de l'excepció peremptòria de prescripció. Aquesta ha estat refusada per la sentència de l'honorable Batlle d'acord amb les sentències d'aquest Tribunal de 29 d'abril i 22 de juliol de 1999, en les quals es sustenta que l'acció derivada de la infracció de la lex Aquília prescriu a l'any, atès que s'han efectuat actes d'interrupció de la prescripció, per la qual cosa es desestima l'excepció per entendre que l'agent ha portat a terme actes idonis per a interrompre la prescripció. En canvi, aquesta Sala ha de mantenir el criteri d'instància, favorable a la improcedència de la prescripció, però ho ha de fer amb arguments diversos. I aquesta actuació esdevé perfectament possible pel Tribunal, tota vegada que aquest resta vinculat, en el procés civil, per les al·legacions de les parts i pels fets introduïts en el procés (objecte i causa petendi), mentre que correspon a l'òrgan judicial la determinació del dret aplicable, d'acord amb l'apoteagma romà que estableix "iura novit curia" i que s'enllaça amb aquell que afirma "da mihi factum et dabo tibi ius" i que determina el deure de congruència dels òrgans judicial, però a la vegada els imposa el deure de conèixer el dret aplicable.

I si traslladem aquestes consideracions al cas present, l'excepció de prescripció no pot triomfar perquè no es tracta d'un cas d'aplicació del termini de prescripció d'un any. En efecte, coneix la Sala que l'acció d'injúria, conforme al Codi de Justinià (9,35,5) prescriu en el termini de l'any i que aquest termini s'ha estès al supòsit de dany derivat de culpa aquiliana, com es desprèn del Digest 9,2,5.1 ("ic damnum accipiemus culpa datum,

etiam ab eo, qui nocere noluit") i de la sentència del Tribunal Superior de 29-4-1999. Però resulta que en aquest supòsit no ens trobem front a una acció de responsabilitat extracontractual derivada d'un il·lícit civil o d'un il·lícit penal, amb reserva de les accions civils, on el termini indiscutiblement seria el d'un any, sinó que estem davant l'exercici d'una acció de responsabilitat civil derivada de delictes, i en aquest cas el termini de prescripció no és el d'un any sinó el de trenta, conforme al que es preveu a l'usatge omnes causae. I així clarament ho afirmà aquest Tribunal Superior en la sentència de 29-4-1999, quan establí que **"Cal deixar ben clar, però, que el que queda dit és vigent al Principat als casos com el present, de culpa extracontractual purament civil (als il·lícits civils) als que se'ls aplica la llei Aquília; però si la responsabilitat civil prové de delictes ("ex delicto"), la prescripció de la llei Aquília no serà pertinent, sinó que ho serà la general de 30 anys de l'Usatge; havent de tenir-se present que l'exercici de l'acció penal davant dels tribunals penals suposa l'exercici conjunt de l'acció civil- llevat que s'hagi renunciat o reservat exercir-la acabat el procés penal (arts. 18 al 21 de la LQ de modificació del Codi de procediment penal). Si la sentència penal és condemnatòria, el Tribunal Penal decidirà també sobre la responsabilitat civil i li aplicarà les normes del codi penal..."**. En el cas que ara ens ocupa, la sentència del Tribunal de Batlles, de data 31-8-1999, va decidir condemnar al Sr. Josep Antoni B.A. com autor d'un delictes menor de lesions per imprudència i pel que fa a la responsabilitat civil, va fixar: **"En concepte de responsabilitat civil Antoni B.A., solidàriament amb la Cia. FIATC Mútua d'Assegurances haurà d'indemnitzar a:**

- 1) la perjudicada Núria V.B. en la quantitat que resulti acreditada en període d'execució de sentència;
- 2) la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'import 81.774 Pta. En concepte de prestacions salarials i mèdiques satisfetes a Núria V.B."

Instada l'execució de sentència, es va dictar Aute, de data 21-1-2002, on s'acordava no donar lloc a la reclamació efectuada pel lletrat Sr. Manuel M. PUJADAS DOMINGO, advocat de la Sra. Núria V.B., per escrit formulat el dia 31 de juliol del 2001, sens perjudici de les accions civils al seu abast, atès que, segons el Considerant II, entenia el jutgador que la fixació de la responsabilitat civil es pot fer en fase d'execució de sentència, però en aquest cas al no coincidir les partides reclamades amb les exigides a la vista oral, prefereix en atenció al principi

de congruència i seguretat jurídica, no fixar la responsabilitat civil i reservar les accions civils a l'agent. I, en aquest ordre d'idees, esdevé clar que l'acció de responsabilitat civil que exercita l'agent es fonamenta i deriva de l'existència d'un delictes menor de lesions per imprudència, per la qual cosa el termini de prescripció no és l'anyal de la lex Aquília, sinó el general de trenta anys; ço que determina que no pugui prosperar, d'acord amb els antecedents fàctics, l'excepció peremptòria de prescripció i la mateixa hagi de ser refusada, d'acord, però, amb els arguments continguts en aquesta sentència.

III.- Quant al fons de l'afer, convé evidenciar, en primer terme, que el fet que ara es reclamin partides i quanties diverses a les que es van indicar en la vista oral del judici penal, no impedeix l'examen de les mateixes al tribunal civil, tota vegada que en la sentència penal ferma es va deixar la concreció de la responsabilitat civil, derivada de delictes, per a la fase d'execució de sentència i, per Aute del Batlle, en aquesta tampoc es va fixar la mateixa, restant obert l'exercici de les accions civils a la part agent. Per consegüent, ara davant la jurisdicció civil exercita l'acció de responsabilitat civil derivada de delictes i correspon al Tribunal civil, degut a l'iter processal seguit, fixar la procedència de la mateixa i la seva quantificació; per la qual cosa esdevenen els òrgans judicials de l'ordre civil plenament competents. Consegüentment amb aquestes precisions, s'han d'analitzar ara les al·legacions d'ambdues parts litigants quant al fons de l'afer, que s'orienten a combatre la quantificació de la responsabilitat civil efectuada per l'Honorable Batlle.

La representació processal de la asseguradora entén que el perjudici estètic és nul i que pel pretium doloris no es pot concedir més de 600 €, atès que s'ha de qualificar com a molt lleu, mentre que la part agent estima que la indemnització per aquest darrer concepte s'ha d'eleva fins a 1800 €, d'acord amb la més recent jurisprudència del Tribunal de Corts.

Quant al perjudici estètic, s'ha d'assenyalar que si bé el Dr. Vidal (folis 131 i 132) aprecia l'existència d'una cicatriu horitzontal de 3 cm en cresta ilíaca esquerra i assevera que el perjudici estètic és nul, el cert és que s'ha de convenir amb l'honorable Batlle i amb el dictamen del Dr. Esteban (foli 106) on el perjudici estètic es considera com a mínim i, per tant, s'escau mantenir la valoració fixada a la instància, una vegada acreditada la concurrència del perjudici i la seva entitat.

Respecte al pretium doloris, no es pot admetre l'argument del recurrent que es valora el pretium doloris en molt lleu, tota vegada que és necessari diferenciar entre el pretium doloris posterior a la darrera intervenció quirúrgica, derivada de l'accident de circulació, i efectuada en data 25-10-1996, on aquest concepte es qualifica com a molt lleu i que ha estat indemnitzat per la sentència d'instància en la quantitat de 600 €, i, per altra part, el pretium doloris derivat de l'accident. I aquest darrer es qualificà pel Dr. Vidal com a lleu (2/7) i pel Dr. Esteban entre lleu i moderat. I aquesta qualificació s'ha de mantenir, tota vegada que l'opció del Batlle per aquesta darrera valoració entra dins de les seves funcions de valoració de la prova i perquè no ha estat objecte d'impugnació concreta per la recurrent que es limita a atacar el pretium doloris que el Dr. Vidal qualifica com a molt lleu (posterior a la intervenció) i el perjudici estètic, però no aquest concepte de preu del dolor posterior a l'accident de circulació i anterior a la intervenció quirúrgica per a extirpar un nòdul originat per l'accident.

En darrer terme, tampoc pot ésser acollit l'extrem del recurs d'apel·lació de la part agent, que s'encamina a la impugnació de la quantia del pretium doloris, atès que, al seu entendre, la indemnització s'ha de situar en 1800 € segons la més moderna jurisprudència del Tribunal de Corts. Respecte a aquest extrem s'ha d'indicar que l'òrgan judicial civil esdevé plenament sobirà per a fixar la indemnització pel dany patrimonial i moral derivat de l'accident i que les sentències dictades en un altre ordre jurisdiccional no el vinculen, encara que poden esdevenir paràmetres aptes o idonis per a conèixer les indemnitzacions que habitualment s'estableixen en casos similars per part de l'ordre jurisdiccional penal. Per consegüent, donat que el Batlle ha tingut en consideració la jurisprudència del Tribunal de Corts dels anys 1999 i 2000, de conformitat amb les circumstàncies del present cas, s'escau entendre que la valoració efectuada esdevé perfectament adequada, sense que pugui ésser substituïda per la pretensió de la part recurrent.

IV.- I, en darrer terme, la representació processal de l'asseguradora considera que les costes processals de la instància no se li haurien d'imposar perquè la demanda de la part agent no podria prosperar en atenció als motius que va esgrimir en la contesta i en l'escrit de conclusions. Com que aquesta argumentació no ha estat acollida per aquesta Sala, cal refusar també aquest motiu d'apel·lació i confirmar íntegrament la sentència

d'instància, encara que amb fonament en el que es disposa en aquesta sentència.

V.- El refús d'ambdós recursos d'apel·lació es tradueix en la imposició a les parts apel·lants de les costes processals d'aquesta segona instància derivades de la desestimació dels seus respectius recursos d'apel·lació (arg. Codi 7,51,5).

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR els recursos d'apel·lació interposats per la representació processal de la Sra. Núria V.B. i de FIATC Mútua d'Assegurances contra la sentència, de data 13-6-2003, dictada per l'Honorable Batlle, constituït en Tribunal unipersonal en les actuacions núm. B-0294-2/2002 i imposar a les parts recurrents les costes derivades de la desestimació dels seus respectius recursos d'apel·lació.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-